

Jēkabpils 100 gados

Vēsturisks atskats

1938–1948

Pārmaiņu laiks

Latvijas vēsturē šī desmitgade ir sarežģīts periods ar četrus varu maiņas, kas ietekmēja Jēkabpils un Krustpils iedzīvotāju likteņus.

1938.–1940. gads – Latvijas Republika – K. Ulmaņa vadība

1940. gada 17. jūnijs – 1941. gada 22. jūnijs padomju varas okupācija

1941. gada 22. jūnijs – 1944. gada 9. augusts – vācu diktatūras laika pārvalde

1944. gada 10. augusts – 1948. gads – PSRS okupācijas režīms (līdz 1990. gadam)

1938. gadā notikumi un saimnieciskā dzīve Jēkabpilī un Krustpilī vērsās plašumā. Jēkabpilī tika atklāta jauna

slimnīca ar moderni aprīkotu operācijas zāli. Krustpilī ar pilnu jaudu strādāja cukurfabrika. Ekonomisko izaugsmi un attīstību abās pilsētās veicināja jaunuzceltais Daugavas tilts. Jēkabpils apriņķis nodrošināts ar 1651 telefonaparātiem. Apkārtojamie lauku pagasti savus pārtikas izstrādājumus varēja pārdot Jēkabpils – Krustpils pilsētu tirgos. 1938. gadā visi aktīvi iesaistījušies Meža dienās, rezultātā plaši tika apzaļumotas abas pilsētas Daugavas krastos. Saimnieciskais uzplaukums tiek nomainīts ar svešu varu sistēmu un likumu maiņu, kas jāpārdzīvo iedzīvotājiem.

Padomju karaspēka okupācija 1940. gada 17. jūnijā, tad vācu režīms Otrā pasaules kara laikā, bet pēc kara noteicošie ir atkal padomju iekārtas likumi.

Nozīmīgākie notikumi Latvijā

- 1938. gads – Valsts Elektrotehniskā fabrika (VEF) uzsāk pasaulē mazāko fotoaparātu MINOX sērijveida ražošanu un pārdošanu
- 1938. gada 16.–19. jūnijs – Uzvaras laukumā Rīgā notiek Latvju IX Dziesmu svētki
- 1938. gada 18. novembris – Latvijas valsts svin 20. gadadienu. Ministru kabinets pieņem likumu par Viestura ordeņa un Atzinības Krusta nodibināšanu
- 1939. gada 23. augusts – parakstīts Molotova-Ribentropa pakts. Dokumenta trīs slepenie papildprotokoli sadalīja Somiju, Igauniju, Latviju, Lietuvu, Poliju un Rumāniju PSRS un Vācijas interešu sfērās. Latvija tika iekļauta PSRS interešu sfērā
- 1939. gada 5. oktobris – Latvijas valdība paraksta Savstarpējās palīdzības paktu (bāzu līgumu) ar Padomju Savienību, kas paredz Latvijas teritorijā izvietot PSRS Sarkanās armijas daļas
- 1939. gada 15. oktobrī darbu uzsāka Ķeguma HES, lielākā hidroelektrostacija Baltijā.
- 1939. gada 30. oktobris – tiek parakstīts līgums starp Latviju un Vāciju par vācu tautības pilsoņu pārvietošanu, sākas vācbaltiešu repatriācija
- 1940. gada 15.–16. jūnijs – Daugavpilī notiek Latgales Dziesmu svētki.
- 1940. gada 17. jūnijs – Latviju okupē padomju karaspēks
- 1940. gada 21. jūlijs – Latvijas Tautas saeima pasludina Latviju par padomju republiku, Kārlis Ulmanis atstāj Valsts prezidenta amatu, nākamajā dienā viņu arestē un deportē uz Krieviju
- 1941. gada 13.–14. jūnijs – no Latvijas uz Sibīriju deportē 15 424 cilvēkus
- 1943. gada 23. janvāris – Ādolfs Hitlers dod atļauju Vācijas Trešā Reiha iekšlietu ministram H. Himleram izveidot Latviešu SS brīvprātīgo leģionu;
- 1945. gada 8. maijs – kapitulē Vācijas karaspēka grupējums Kurzemē,
- 1946. gada rudens – dibina pirmos kolhozus Latvijā. Viens no tiem ir "Sēlija" Jēkabpilī apriņķī
- 1947. gads – Rīgā sāk kursēt pirmie trolejbusi
- 1947. gada 14. decembris – PSRS Ministru padome un VK(b)P CK pieņem lēmumu "Par naudas reformas realizēšanu un kartīšu sistēmas atcelšanu pārtikas un rūpniecības precēm"

Nozīmīgākie notikumi Jēkabpilī un Krustpilī

- 1938. gada 23. jūnijs – Krustpilī darbu uzsāk viena no modernākajām lopkautuvēm Latvijā, kas atbilda tā laika Eiropas standartiem
- 1940. gada 4. marts – Krustpils stacijas dzelzceļa aizsargu klubā notiek Latvijas Aerokluba Krustpils nodaļas Lidotāju skolas atklāšana.
- 1940. gada 17. jūnijs – Jēkabpilī ienāk padomju karaspēks. Apsardze tiek izvietota pie tilta, stacijas un pie sakaru iestādēm
- 1940. gada 22. augusts – iznāk pirmais Jēkabpils reģionālā laikraksta „Brīvā Daugava” numurs. Iznāk 3 reizes nedēļā, 6500 eks. metienā. Redaktors kompartijas sekretārs Otomārs Oškalns
- 1940. gads – Jēkabpils Valsts ģimnāzijā skolotāja O. Pūpola vadībā izveidojas jauniešu nacionālās pretošanās kustība "Viesturieši"
- 1941. gada 18. marts – Jēkabpils apriņķim tika pievienota Krustpils pilsēta
- 1941. gads 14. jūnijs – no Krustpils stacijas deportē iedzīvotāju uz Sibīriju. No Jēkabpils un Krustpils izsūta 150 cilvēkus
- 1941. gada 22. jūnijs – sākas Otrais pasaules karš Latvijas teritorijā. Bombardē Krustpils aerodromu un staciju
- 1941. gada 27. jūnijs – sarkanarmieši atkāpjoties uzspriecina Jēkabpils–Krustpils dzelzceļa tilta vidējo posmu
- 1941. gada 28.–29. jūnijs – Jēkabpilī un Krustpilī ieņem vācu 36. motorizētās divīzijas Krīgera kaujas grupas vienības
- 1941. gads 10. augusts – nodedzina sinagogas un mežā netālu no pilsētas nogalina 418 Jēkabpils un Krustpils ebrejus.
- 1942. gada janvāris – vācu okupācijas laikā Jēkabpilī atver mākslas salonu
- 1944. gada 7.–8. augusts – pilnībā tiek uzspriecināts tilts pār Daugavu
- 1944. gada 9. augusts – 1. Baltijas frontes 4. trieciennarmijas 378. un 29. strēlnieku divīzija ieņem Jēkabpili.
- 1945. gada janvāris – atjauno darbu Krustpils cukurfabrikā. Produkcija tiek sūtīta uz fronti
- 1946./47. m.g. – Jēkabpils vidusskolas telpās atver četrgadīgo mākslas skolu bērniem. Skolu apmeklē 22 skolēni

Jēkabpils Brīvprātīgo ugunsdzēsēju depo un Aizsargu nams. 20. gs. 30. gadu beigās

A/S „Krustpils piensaimnieku sabiedrība” darbinieki. 20. gs. 30. gadu beigās

Skats uz Krustpils cukurfabriku. 1939. gads

Skats no tilta nobrauktuves uz Rīgas ielu. 1938. gads

H. Pūteļa alus lielnoliktava, Krasta iela 34 (tagad Pļaviņu iela). 20. gs. 30. gadu beigās

Krustpils Valsts sešklasīgās pamatskolas karoga iesvētīšana 1938. gada 14. jūnijā.

Jēkabpils komercskolas 1941. gada izlaidums

Krustpils Valsts sešklasīgās pamatskolas skolnieces sporta svētkos Krustpils pils parkā. 1938. gada 17. jūlijā

Akmeņkalēji Jēkabpilī. Vidū J. Reimanis. 1939. gads

Jēkabpīlētis, Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris Eduards Mikjānis (1894–1941) 1939. gada 20. augustā

H. Pūtelis. Jēkabpils alus lielnoliktavas īpašnieks. 1938. gads

N. Reinfelds. Latvijas Aerokluba Krustpils nodaļas lidotāju skolas priekšnieka palīgs. 1940. gads

Statistika par Krustpili un Jēkabpili

Krustpili

1939. gadā pilsētas budžets – 88 000,00 latu
Izglītības veicināšanai – 22%
Labierīcībām – 18%
Sabiedriskai palīdzībai – 9%
Citi izdevumi, t. sk. pašvaldībai, policijai – 51%
1943. gadā – 2546 iedzīvotāji

Pilsētas valde:

Pilsētas vecākais – Mārtiņš Vētra
Pilsētas valdes locekļi – Ernests Krauklis un Jānis Ruks

Sekretārs – Mārtiņš Glembergs
Darbvedis–grāmatvedis – Olga Zemīte
1946. gadā – 1763 iedzīvotāji

Jēkabpili

1943. gadā – 5007 iedzīvotāji
Gruntsgabali – 1700
Koka mājas – 1024
Mūra mājas – 100
Jaukta materiāla mājas – 10
Pilsētas valde: Brīvības ielā 202
Pilsētas vecākais – Kurts Grabovskis
Pilsētas vecākā vietnieks – Vilis Šķerbergs
Pilsētas valdes loceklis – Pauls Zvanītājs
Sekretārs – Emīlija Kornets
Darbvedis –grāmatvedis – Helmūts Bēniņš
1944. gada decembrī – 3062 iedzīvotāji
Vīrieši – 519
Sievietes – 880
Bērni – 819
Vecie, nespējīgie – 844
1946. gadā – 4314 iedzīvotāji

1945. gads – Jēkabpilī pārdēvē ielas un laukumus

- Kungu ielu par Raiņa ielu
- Pasta ielu par Padomju ielu
- Vagaru ielu par Salu ielu
- Kalpaka laukumu par Sarkanarmijas laukumu
- Veco tirgus laukumu par Padomju laukumu
- Jauno tirgus laukumu par Brīvības laukumu

1947. gads – Jēkabpilī turpinās ielu pārdēvēšana

- Luteru ielu par 9. augusta ielu
- Katoļu ielu par Oškalna ielu
- Atmodas ielu par Blaumaņa ielu
- Zvanītāju ielu par Majakovska ielu
- Tumšo ielu par Pionieru ielu
- Smilšu ielu par Komjaunatnes ielu
- Brīvības laukumu par Komjaunatnes laukumu

Jēkabpils drukātava. 20. gs. 30. gadu beigas

Jēkabpils drukātavas darbinieki. 20. gs. 30. gadu beigas

Desmitgades personības

Mārtiņš Rugājs (1902–1941)

Jēkabpils slimnīcas saimniecības pārzinis. Viens no sešiem Krustpils aerodromā nogalinātajiem čekistu upuriem, kuru par atteikšanos atkāpties kopā ar krievu armiju un medikamentu slēpšanu, lai tie netiktu izvesti uz Krieviju, apcietināja un 1941. gada 26. jūnijā nošāva.

Teodors Ermansons (1896–1942)

No 1935. gada 1. oktobra līdz 1939. gada 1. oktobrim Jēkabpils pilsētas galva. No 1939. gada 1. oktobra līdz 1939. gada 31. oktobrim Jēkabpils pilsētas vecākais. 1941. gada 14. jūnijā izsūtīts uz ieslodzījuma vietu Kirovas apgabala Vjatlagu. Mirst ieslodzījuma vietā.

Emīls Knaģis (1888–1941)

Jēkabpils Aizsargu nodaļas organizators un tās pirmais komandieris, avīzes „Jēkabpils Vēstnesis” atbildīgais redaktors, viens no Sarkanā Krusta Jēkabpils nodaļas dibinātājiem un ilgus gadus tās priekšsēdētājs. Paralēli savam darbam Latvijas bankas Jēkabpils nodaļā darbojās arī Tuberkulozes apkarošanas biedrībā un Izglītības biedrībā. 1941. gada 14. jūnijā izsūtīts uz ieslodzījuma vietu Kirovas apgabala Vjatlagu. Mirst ieslodzījuma vietā.

Emīls Knaģis ar ģimeni 1938. gada 29. martā

Kārlis Reinholds Salmiņš (1887–1942)

Pašvaldību darbinieks (Krustpils pilsētas galva no 1930. gada līdz 1939. gada 1. oktobrim). No 1939. gada 1. oktobra – Krustpils pilsētas vecākais. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

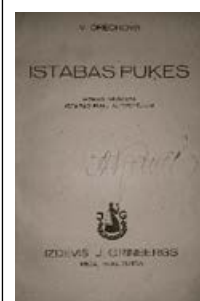
Miris izsūtījumā 1942. gada 11. novembrī.

Krustpils pilsētas domes darbinieki. 1. rindā ceturtais no kreisās Kārlis Reinholds Salmiņš

Desmitgades grāmata

V. Orehovs „Istabas puķes: rokas grāmata istabas puķu audzētājiem”. Izdots Rīgā 1938. gadā.

Jēkabpils un Krustpils pilsētu dalībnieki Latgales Dziesmu svētkos 1940. gada 15. un 16. jūnijā

Krustpils Latviešu biedrības koris ar 50 dalībniekiem. Dirģents Ernests Strauhs.

60. Krustpils mazpulka koris ar 62 dalībniekiem. Dirģents Emīls Krastiņš.

Jēkabpils Aizsargu pulka štāba koris. Dirģents Pēteris Pakalns.

Garnizona vīru koris ar 122 dalībniekiem. Dirģents J. Zivtiņš, J. Kalvāns.

4. Jēkabpils Aizsargu pulka štāba rotas dubultkvartets ar 9 dalībniekiem. Dirģents Pēteris Pakalns.

4. Jēkabpils Aizsargu pulka tauru orķestris ar 24 dalībniekiem. Dirģents Miķelis Karabanovs.

Jēkabpils Izglītības biedrības tauru orķestris ar 14 dalībniekiem. Dirģents Jānis Sulainis.

Desmitgades ievērojamākais piemineklis

Netālu no Krustpils dzelzceļa stacijas, pie Zvaigžņu ielas, atrodas Kapeles kapi. Te atrodas piemineklis, veltīts Latvijas Atbrīvošanas cīņās kritušajiem 4. Valmieras kājnieku pulka karavīriem. Te apglabāti Atbrīvošanas cīņās kritušie seši 4. Valmieras kājnieku pulka karavīri, kas piedalījās Krustpils un Jēkabpils atbrīvošanā no vācu iebrucējiem un 1919. gada 26. augustā gājuši bojā pie Līvāniem: 2. rotas kaprālis Gagnuss Fridrichs, karavīri – 2. rotas kareivis Lutcs Jēkabs, 3. rotas kareivji Miķelsons Jānis, Pabērzs Mārtiņš, Statāns Jānis, Līcis Gusts. Kapeles kapos kopējā kapā apbedīti 1919. gada 29. augustā.

1937. gadā Latgales artilērijas pulks vērsās pie Brāļu kapu komitejas ar lūgumu izstrādāt pieminekļa projektu. Piemīņas zīmes projektu izstrādāja arhitekts V. Vitands, savukārt plāksnes veida pieminekli granītā izgatavoja E. Kuraua firmā. Sākotnēji pieminekļa dienvidu pusē zem uzraksta bijusi bronzā atlieta šautene un bruņucepure. Jau 1938. gada 30. septembrī ar Brīvības cīņu dalībnieku, Krustpils sabiedrības piedalīšanos un ar Latgales artilērijas pulka goda sardzi pieminekli iesvētīja. Uz pieminekļa ir izkalti vārdi: „Mēs mirām, lai Jūs dzīvotu”.

Pieminekļa atklāšana 1938. gada 30. septembrī

Aculiecinieka stāsts

1940. gads.

Tirgus laukumā iepretim mūsu mājai (tagadējā Vecpilsētas laukumā) iebrauca bruņu mašina, no kuras vēl labu laiku neviens nelīda ārā, tikai tornītis ar ložmetēju grozījās uz visām pusēm. Kad atnāca policists un ziņkārīgie puisi (arī es), atvērās tornīša lūka un parādījās galva melnā ausainē. Uz mašīnas bruņām bija redzamas šāvienu pēdas. No kurienes tās? Varbūt no somiem, bet varbūt no mūsu robežsargiem?

Nākošajā rītā no Daugavpils Dziesmu svētkiem atgriezās mana mamma. Viņa ar citām aizsardzēm bija aizbraukusi kopā ar aizsargiem. Mamma atnāca mājās rīta agrumā un raudādama stāstīja, ka Daugavpili ienākusi krievu armija. Viņa aizbrauca aizsardžu formstērpā, bet atgriezās kaut kādā kleitā, ko bija iedevusi papa drauga, Grīvas prokurora sieva, jo formas kleitā braukt bija bīstami.

...Okupācijas sākumā pa Jēkabpils ielām bieži notika demonstratīvi gājieni ar sarkaniem karogiem, plakātiem un blāvējiem. Mēs stāvējām pie mūsu dzīvokļa loga tagadējā Ostas ielā. Mums bija labi redzama pa Brīvības ielu soļojošā demonstrācija. Paps no aizmugures saņēma aiz pleciem mani un Helēnu un klusu, it kā pie sevis norūca: „Tās ir beigas...”

...Jēkabpils un Krustpils bija krievu zaldātu pilnas. Sveša valoda, dziesmas. Mūsu māja atradās it kā krievu armijas ielenkumā. Lezberģa mājā zaldātu kazarmas, kādreizējā Vildes desu fabrikā – noliktavas. Lielas mucas ar sālitām voblām. Pa ieliņu garām mūsu mājai rītos un vakaros soļoja krievu zaldāti ar dziesmām un svilpieniem. Viss notika tā, ka pretošanās likās bezjēdzīga. Bet pretestības kustība bija. Ģimnāzijā darbojās pagrīdes organizācija. Bet par to mēs, knauķi, neko nezinājām. Es par to uzzināju jau Sibīrijā no Ilmāra Ūzāna, kas bija darbojies pagrīdē, „Viesturiešos”, skolotāja Pūpola vadībā.

I. Knaģa atmiņas

Latgales artilērijas pulks pēc 1940. gada 17. jūnija

Latgales artilērijas pulka(LAP) daļu 1936. gadā no Krustpils muižas pārcēla uz Gulbeni. 1940. gadā LAP daļas atradās gan Rēzeknē, gan Cēsainē. Okupācijas laika pārkārtojumus un LAP likvidāciju pārdzīvoja Cēsīs. Taču LAP nekad nezaudēja saikni ar Krustpili. Te atradās kāda no pulka baterijām.

LAP pēc 1940. gada 17. jūnija kādu laiku atradās Tautas armijas sastāvā.

Līdz ar Tautas armijas likvidēšanu tika likvidēti arī pulki. Par LAP pēdējo pastāvēšanas dienu var uzskatīt 1940. gada 10. septembri, kad daļu pulka virsnieku, instruktoru un kareivju nosūtīja uz sarkanarmijas 24. teritoriālā korpusa 183. strēlnieku divīzijas 623. artilērijas pulku. Šo pulku komandēja pulkvedis J. Žīds, bet pulka komisārs bija Pavlovs. 1941. gada jūnijā pulkvedis J. Žīds tika nosūtīts uz apmācībām Maskavā, bet nonāca Gulaga nometnē Noriļskā pie Lamas ezera. 1941. gada 14. jūnijā vairāk nekā 20 virsnieku, kas dienējuši LAP, tika represēti. Litenē tika nogalināti pulkvežleitnants V. Pincers, virsleitnants K. Krastiņš. Sākoties Otrajam Pasaules karam, daudzi LAP virsnieki un kareivji devās mežos, lai izbēgtu no represijām. Leitnants E. Krauklis ar 10 cilvēku lielu grupu devās uz Straupes apkārtni, kur noorganizēja pretošanās grupu. 8. baterijas komandieris kapteinis J. Tūte devās uz Cēsu pusi. Tie virsnieki, kuri nevēlējās doties līdz sarkanarmijai, 1. jūlijā tika atvaļināti. Ienākot vāciešiem, tos, kuri nevarēja uzrādīt atvaļinājuma zīmes, uzskatīja par gūstekņiem. Gūstekņu nometnē pie Tilzītes nonāca pulka karavīri – kapteinis J. Tūte, virsleitnants Maldavs, kapteinis Alazi, virsnieka vietnieki Āzis, Sarma un Šteinbergs. Viņi tika atbrīvoti tikai ap Ziemassvētkiem. Daļa no pulka virsniekiem tika iesaukti leģionā.

Kapteinis K. Rēbergs komandēja divizionu 19. pulkā, vēlāk kā pulkvežleitnants bija 15. artilērijas pulka komandieris pie Dancigas, majors A. Porietis un kapteinis E. Zenķis komandēja zenīt baterijas 506. zenītdivizionā, artilērijas virsnieki bija R. Zaķis, A. Plūme, E. Krauklis, A. Osis. Pēc Otrā pasaules kara beigām daļa latviešu karavīru atradās rietumos, daļa no Kurzemes nonāca Gulaga nometnēs.

Deportācijas 1941. gadā

No Latvijas 1941. gada 14. jūnijā tika izsūtīti 15 443 iedzīvotāji, no Jēkabpils un Krustpils uz Tālajiem Austrumiem tika izvesti 150 iedzīvotāji.

Starp tiem skolotāji Potsepi, drukātavas īpašnieki Pāvuliņi, namsaimnieks un pilsētas galva T. Ermansons, vilnas fabrikants F. Meržinskis, tirgotājs Josifs Kāns un Josels Landmans, Kārlis Ozoliņš, Šmuels Druks, bankas darbinieks Emīls Knaģis. Viņu ģimenes galvas gandrīz visi ir aizsargi, atskaitot ebrejus. Pēdējiem bez mantiskā stāvokļa kā vaina uzrādīta ziedošanās cionistiem.

Izsūtītajiem aresta laikā deva apmēram 1 stundu laika sagatavoties ceļam. Bija aizliegts līdz ņemt valūtu, vērtslīetas, radiouztvērējus, fotoaparātus un citas lietas. Katram bija atļauts ņemt līdzī apģērbu, apavus, pārtiku, traukus, darbarīkus.

Mantu svars saskaņā ar instrukciju nedrīkstēja pārsniegt 100 kg. Izsūtīto īpašumu – ēkas, lopus, iedzīvi, kas palika Latvijā, – konfiscēja valsts.

Daudzi apjukumā un šokā nepaņēma līdzī neko vai paņēma līdzī emocionāli tuvo, nevis nepieciešamo. Dažkārt arestētāji esot ieteikuši paņemt līdzī siltāku apģērbu, bet izsūtītie bija neizpratnē – kāpēc vasaras laikā nepieciešams silts apģērbs. Lielākā daļa nevarēja noticēt notiekošajam un uzskatīja, ka noticis kāds pārpratums, drīz vien noskaidrosies un viņi varēs atgriezties mājās.

Izsūtīto ģimenes arī nezināja, ka tiks šķirtas, tāpēc daudzeiz, šķiršanās brīdī cerot atkal būt kopā, mantas sadalīja nepareizi – visas nodeva vīram (lai sievai nebūtu smagi) vai visu atstāja pie sievas (lai viņiem ceļā nekā netrūktu).

Izsūtīto līdzī paņemtais bija izdzīvošanas nosacījums vai mīļa atmiņa par dzimteni. Arī atgriežoties Latvijā, šos priekšmetus glabāja kā ģimenes relikvijas.

Latgales Dziesmu svētki, 1940. gada 15. – 16. jūnijs. Daugavpils

A. Porietis ar sievu Berlinē, 1944. gada 28. septembris. A. Porietis dienējis Latgales artilērijas pulkā, kopš 1943. gada Latviešu leģiona virsnieks

Latgales Dziesmu svētki, 1940. gada 15. – 16. jūnijs. Daugavpils

Latgales artilērijas pulks pie Krustpils pils. 1939. gads

24. teritoriālā korpusa 183. strēlnieku divīzijas 623. artilērijas pulka kareivji, bijušie Latgales artilērijas pulka karavīri Cēsīs gājienā. 1941. gads

Latvijas Bankas Jēkabpils nodaļas plāksnes divas puses. 1940. gads

Jēkabpils aptiekas darbinieki. 1945. gads

Krustpils cukurfabrika 1945. gadā saņem Vissavienības Ministru padomes ceļojošo sarkano karogu

1. maija svētku demonstrācija Jēkabpilī pie kultūras nama. 1946. gads

Latviešu leģiona policijas vienību sakaru virsnieks K. d. O. L. Stābe

Apliecība Nr. 3805/5

Apliecinu, ka Alta Balodis Pēteris dzim. 1911. g. 12. vi. atrodas Latviešu leģiona policijas (slēgto) vienību dienestā no 22. jūlija 1944. g. Apliecība izsniegta minētā brņai - Balodis uzrādīšanai attiecīgām iestādēm pēc vajadzības.

1944. g. 27. jūlija komandējošais Šņepelis priekšnieks Šņepelis priekšnieks Šņepelis

Piezīme: Izstājoties no policijas slēgto vienību dienesta šī apliecība jānodod man atpakaļ.

Sāvijas Pulk grāmatojuma nodaļas Rīgā, Ad. Hitlera ielā 75. 615 10090

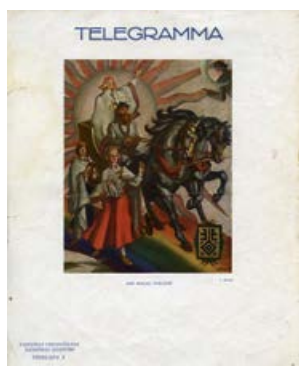
PAZIŅOJUMS.

Visiem Jēkabpilī dzīvojošiem vīriešu kārtas pilsoņiem dzim. 1893. g. līdz 1903. g. ierasties Jēkabpils milicijā, Brīvības ielā Nr. 120 līdzīgi ņemot visus dokumentus attiecībā par karaklausību, kā arī apliecības no darba vietas. Ierašanās laiks skaitot no izsludināšanas dienas — 3-ju dienu laikā, t. i. 7. IX līdz 10. IX 1944. g.

Neierašanās gadījumā, tiks saukti pie atbildības.

Ie. T. K. Jēkabpils apriņķa milicijas nodaļas priekšnieks: (BURIĻINS)

Kara gaidā priekšnieks: (LĀCIS)

Telegramma V. un Robertam Čavariem kāzu dienā. 1940. gads

Jēkabpils teātra pirmsākumi

Jēkabpili jau pirms I pasaules kara radās ideja, ka vajadzētu savu teātri. Pateicoties pilsētas vecākā K. Grabovska ieinteresētībai, nodoms sāk īstenoties. Par māksliniecisko vadītāju piesaista pieredzējušo režisoru V. Segliņu. 1942. gada 26. oktobrī Jēkabpils pilsētas valde un Tautas palīdzības Jēkabpils pilsētas apriņķa komiteja ieceļ teātrim direkciju šādā sastāvā: direkcijas priekšsēdētājs, pilsētas vecākais K. Grabovskis, mākslinieciskais vadītājs V. Segliņš, administrators H. Celmiņš, sekretārs R. Bārbals. Līdzšinējais Tautas palīdzības ansambļa režisors E. Celmiņš kļūst par režisora asistentu.

Jēkabpils teātris cenšas un tam arī izdodas lauzt Latvijas lauku teātru senu tradīciju – nesākt izrādes noteiktā laikā. Tas, kurš bija nokavējis teātra sākumu, gaidīja līdz pirmā cēliena beigām, starp citu, šāda liksta piemēklēja arī Jēkabpils apriņķa vecāko.

Jau ar pirmo izrādi ievēd abonementa kartes, praktiski visas pirmizrāžu vietas piepildīja karšu īpašnieki.

1942. gada 28. novembrī notika Jēkabpils teātra atklāšana ar Līgotņu Jēkaba piecu cēlienu dziesmu spēli „Bierantos”. Izrāde pārsteidz ar krāšņām dekorācijām, ko pagatavojis A. Kalniņš. Pēc nedēļas seko otrs iestudējums – I. Bračkas pieccēlienu drāma „Velni”, ko atkārtoti arī Ziemassvētkos.

1943. gada 9. janvārī teātris sniedz trešo pirmizrādi – M. Zīverta lugu „Ķīnas vāze” – režisors V. Segliņš, dekorators A. Kalniņš.

1943. gada februārī ir divi iestudējumi – R. Blaumaņa luga „No saldenās pudeles”, režisors V. Segliņš un J. Akuratera komēdija „Mīlestības zeme”, ko režisē E. Celmiņš.

Seko režisora V. Segliņa benefices izrāde „Indrāni”, kur viņš tēlo Indrānu tēvu. Šim uzvedumam bez pirmizrādes un tautas izrādes ir arī skolnieku izrāde.

Sezona noslēdzas ar V. Zonberga dziesmu spēli „Meldermeitiņa” E. Celmiņa režijā. Šī ir trešā reize, kad E. Celmiņš iestudē tieši šo izrādi. Uzvedumā nodarbināti visi teātra aktieri.

Rezumējot pirmo sezonu Jēkabpils teātri, tā vadība atzīst, ka teātris attaisnojis uz to liktās cerības, jo sniegtas deviņas pirmizrādes, sarīkojumus apmeklējušas 17 319 personas. No sava tīrā atlikuma teātris nodod Tautas palīdzībai 15 618 reihsmarkas.

Noguldījumi valsts garantēti.

Krustpils krājziedevu s-bu

»CENTIBA«

Krustpils, Rīgas ielā 111. Tālrunis Nr. 21.

Tek. rēķ. postā Nr. 2224
Tek. rēķ. Latvijas Bankā Nr. 4051.

PETROLEUM-GUTSCHEIN № 094660

100 gr

Maksājams ar šo čekam. Izpildītājam šo čekam jānodod.

Dzelzs preču, būvniecuma, velospedu un lauksaimniec. mašīnu tirgotava

Ieiks Kāns

Jēkabpilī, Brīvības ielā 152, tālr. 145.

Jēkabpils teātris.
1943./44. g. sezona

„LĪGO!”

Aug. Šaibēla drāma 4 cēliņos.

Mīkels Vaivars	Edgars Celmiņš
Valdis	Oskars Soornieks
Valera	Māris Priēde
Valta	Vīķis, Osmīnce
Marta Liekneja, Vaivara māsa	Jānis Pampulis
Jānis Lieknejs,	Alma Saiva
Marija Egļa, studēte,	Alma Saiva
Alma Pajūle, Liekneja vietiņa, vītiņa Vaivara sieva	Solija Silpa
Līca, Vaivara draugs,	Jānis Rīņnieks
Vīlis	Kārlis Daugavietis
Elza	Emā Soorniece
Jūlija	Anna Pīlēle
Māra, vajniece	Anna Māliņa

Režisors: VILIS ŠTROMS.

Bridinājums iedzīvotāiem.

Jēkabpils pilsētas izpildkomiteja norāda, ka stingri nolietg staigāt pa nepiederīgiem gimeņu dārziņiem un personas, kuras pienāks dārziņu apzagsanā vai postīšanā tiks bargi sodītas.

Tāpat nedrīkst ganīt lopus, jeb citāda veida postīt pilsētas parkus vai apstādījumus.

Par gimeņu dārziņu apzagsanu vai postīšanu draud sods ar brīvības atņemšanu līdz 1. g., bet par ganīšanu pilsētas parkos un apstādījumos līdz 5. gadiem.

Krustpils piensaimnieku sabiedrība

JĒKABPILĪ, Brīvības ielā 19
Veikals
KRUSTPILĪ, Rīgas ielā 173

IX Dziesmusvētku aktīvo dalībnieku KĀRTE

Centini, Jēkabpils

Darbu laiki šīs kartes izpildījumā Uzvarot izskaidrot 1938. g. 17. un 19. jūnijā.

ZUCKERSCHEIN (sakarā šķirgā)

Cukuru zīme 0 517653 Cukuru zīmētājs

500 gr

IZDEKŠ: CUKURA KURBETĀ CUKURĀ

Atjaunošanas darbi pēc Otrā pasaules kara

Jēkabpils un Krustpils bija smagi cietušas, it sevišķi Krustpils. Tika uzskaitīti karā nodarītie zaudējumi:

1. Nopostīts Krustpils dzelzceļa mezgls un elektriskais tīkls;
2. Saspridzināts tilts pār Daugavu;
3. Transporta līdzekļi no pilsētām aizvesti;
4. Sakaru līnijām apgriezti kabeli;
5. Zemsprieguma elektriskajam tīklam nodarītais zaudējums 60%;
7. Sagrauti divi transformatori;
8. Saspridzināti augstsprieguma masti;

Arī laikraksts „Brīvā Daugava” (1945.17.08.) raksta: „Jēkabpilī sagrautas 57 ēkas, uzspridzinātas dzirnavas un zāģētavas. Visi veikali, noliktavas un uzņēmumi izdemolēti. Dzīvojamām mājām izdauzīti logi, no iestādēm aizvesti dokumenti un inventārs”.

Tiek nodibināta Jēkabpils Patērētāju biedrība ar uzdevumu iedzīvotājiem piegādāt nepieciešamo – pārtiku, apģērbu. Patērētāju biedrība iepērk ogas, sēnes, piemēram, par 10 kg avenēm biedrība lasītājam maksāja 15 rubļ., iepērk arī citas preces. Darbu uzsāk 32 veikali, kurpnieku, drēbnieku darbnīcas, Jēkabpils–Krustpils desu darbnīca, ar kopējo jaudu dienā saražojot 0,8 tonnas.

Lielu darbu bija ieguldījis elektriskā tīkla pārzinis Smiltiņš un 1945. gada 14. septembrī Jēkabpils centrā 5 vietās tiek iedegtas elektriskās spuldzes, bet līdz 1. oktobrim plāno vēl uzstādīt 70 apgaismotas vietas.

1945. gada 31. decembrī pilsētas iedzīvotāji lasa uzsaucumu:

“Jēkabpīlieši, celsim jaunas, ērtas ģimenes mājiņas, atjaunosim kara laikā sapostītās! Tiek izsniegts aizdevums līdz 10 000 rubļ!”

1947. gada nogalē Jēkabpils pilsētas vadība sāk plānot svarīgākos uzdevumus. Pirmkārt, jānodrošina normāla satiksme pār Daugavu. Līdzšinējais pārcelšanas darbs neapmierināja Jēkabpils–Krustpils iedzīvotājus, nebija piebrauktuves, jāsgatavo kokmateriāli piebrauktuves ierīkošanai.

Lielas problēmas vadībai radīja pilsētas dzīvojamais fonds, kas bija jāatjauno, jāiztīra artēziskās akas, jānosaka pirts darba laiks vairākām dienām. Sevišķu vērība jāpiegriež ēku, jumtu un pamatu remontiem. No jauna jāatjauno parks pie Padomju laukuma, jāpagarina aleja pie kinoteātra “Atpūta,” jāierīko apgaismojums, jāpievieno pilsētas elektrotīklam Brodu rajons, jāplāno dzīvojamā māju celtniecība.

Arī Jēkabpils pilsētas izpildkomitejas telpas bija stipri cietušas no kara darbības. Grīdu klāja izmētāti dokumenti, galdu atvilktnes atlauztas, skapju durvis bojātas, telefona aparāti sasisti. Rakstāmašīnas, dīvāni, pulksteņi, gleznas bija aizvestas.

LPSR aprīņka Patērētāju b-bu savienība

Zīmoga vieta **TALONS**

sāls, sērskociņu, ziepju, tējas, petrolejas saņemšanai

Izdots pils. Izdošanas datums

(Organizācijas nosaukums, caur kuru precei jāietk realizēta)

Talona derīguma laiks — 6 mēneši Parazudētus talonus neatjauno

KUPONS Nr. 25	KUPONS Nr. 26	KUPONS Nr. 27	KUPONS Nr. 28	KUPONS Nr. 29	KUPONS Nr. 30
KUPONS Nr. 19	KUPONS Nr. 20	KUPONS Nr. 21	KUPONS Nr. 22	KUPONS Nr. 23	KUPONS Nr. 24

Latvijas 1940. g. TELEFONA ABONENTU SARAKSTS

Lietojams ar 1940. g. 1. aprīli

Rīgas telefona kārta Nr. 404

Latvijas 1940. g. TELEFONA ABONENTU SARAKSTS

Lietojams ar 1940. g. 1. aprīli

Rīgas telefona kārta Nr. 404

Latvijas 1940. g. TELEFONA ABONENTU SARAKSTS

Lietojams ar 1940. g. 1. aprīli

Rīgas telefona kārta Nr. 404

